

Läkarförbundet i Almedalen för jämlikare vård

Om jag får råda tillhör jämlik vård de hetaste frågorna i den sjukvårdspolitiska debatten under årets Almedalsvecka i början av juli. För hälso- och sjukvården har ju ett lagstadgat ansvar att erbjuda likvärdig vård till alla. Oavsett vem man är och var man bor. Rapporten visar att vården inte lever upp till detta mål och att skillnaderna ökar.

Socioekonomiska faktorer som utbildning och härkomst skapar skillnader i vårdens tillgänglighet och kvalitet. Dessutom organiserar och prioriterar landstingen vård på olika sätt. När nya läkemedel och metoder introduceras kommer det vissa till del, men inte andra.

Det behövs mer forskning om hur ojämlikheten i sjukvården slår och hur den kan minska. Att vända utvecklingen är ett gemensamt ansvar. Vi läkare måste vara medvetna om problemets omfattning och göra allt för att finna bra lösningar.

Sjukvårdshuvudmännen har dock det övergripande ansvaret att få till stånd förändringar i den kliniska vardagen. Staten måste också ta sitt ansvar genom att dra upp riktlinjer som ser till att vi går från ord till handling.

Ojämlikheterna i sjukvården har många skepnader. För att öka specialistvårdens tillgänglighet är flera landsting på väg att införa vårdval inom specialistvården. Det är bra att öka tillgängligheten och valmöjligheterna, men samtidigt måste regelverket ta tillräckliga hänsyn till patienters olika förutsättningar att utnyttja valmöjligheten. En utflyttning av specialistvård från sjukhusen får heller inte försämra tillgången till specialistvård på sjukhus för de svårast sjuka.

Felaktig läkemedelsanvändning orsakar stora kostnader och mycket lidande i samhället. Vissa patientgrupper överbehandlas, andra underbehandlas. Ojämlikheten är stor. Bättre IT-stöd och en sammanhållen läkemedelsjournal skulle skapa bättre ordning. Det behövs också mer individfokuserad kunskap om vem som ska ha vad och i vilken dosering. Framför allt är kvalitet och kontinuitet i patient-läkarmötet av största betydelse.

Sällsynta sjukdomar drabbar vissa av oss. Här saknar sjukvården ofta tillräcklig kunskap och bra rutiner. Behandlingsin-

satserna utförs mestadels av flera olika vårdgivare utan samordning. Läkemedelsbehandlingarna bedöms ofta också som »för dyra«.

Sverige behöver en nationell strategi för hur vi ska handskas med sällsynta sjukdomstillstånd som inte passar i våra nuvarande vårdkedjor. Internationella satsningar på forskning kring sällsynta och komplexa diagnoser och syndrom behövs.

Ett seminarium som Reumatikerförbundet anordnar under Almedalsveckan heter »Sten, sax och påse – Vad bestämmer vilken vård du får och vad den 'leder' till?«. Ett viktigt förslag – för att rätta till det godtyckliga slumpspel som seminariets titel anger – hoppas Läkarförbundet kunna delge under ett symposium som vi anordnar om att införa en »medicinsk vårdgaranti«.

Inom Läkarförbundet anser vi att tiden nu är mogen för en vidareutveckling av vårdgarantin. Det krävs ett större inslag av medicinska prioriteringar för att undvika att vissa patientgrupper trängs undan. Såväl svenska som utländska erfarenheter talar för detta.

Det blir förstas svårt att genomföra en millimeterjämlik sjukvård i alla aspekter och alltid. Det kanske inte ens är önskvärt, ett skäl är att utvecklingen av nya behandlingsmetoder av förklarliga skäl inte sker överallt samtidigt inom alla specialiteter. Men att sikta mot en jämlikare sjukvård är ett eftersträvanbart och fullt realiserbart mål. Ett sätt att fokusera på frågan är att driva opinion.

Många beslutsfattare och beredande tjänstemän kommer till Almedalen för att tala, men också för att lyssna och få inspiration och bryta idéer. Betydelsen av Läkarförbundets opinionsarbete ska inte underskattas i sådana sammanhang.

I fjol rankades Läkarförbundet av Mix public relations vara den organisation, bland ett hundratal aktörer, som hade störst genomslag för sina sjukvårdspolitiska frågor under Almedalsveckan. Ambitionen är fortsatt hög, till och med högre. Vi ska höras ännu bättre i år. För ingen person ska trängas undan den lagstadgade rätten till vård, varken de mest sjuka äldre, de papperslösa eller de med en sällsynt diagnos, inte heller någon annan patient. ■

»Vi ska höras ännu bättre i år. För ingen person ska trängas undan den lagstadgade rätten till vård ...«

Marie Wedin
ordförande i Läkarförbundet
marie.wedin@slf.se

Varje vecka skriver representanter för Sveriges Läkarförbund.

